

Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն

ԿԵՐՊԱՐՎԵՍՏ 2

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԳԻՐՔ-ՏԵՏՐ

Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների
երկրորդ դասարանի սովորողների համար

Երևան-2024

ՀՏԴ
ԳՄԴ

Կերպարվեստ 2 աշխատանքային գիրք-տետր, Սարգսյան Ս. Մ., Պետրոսյան Ս. Ս., Օհանյան Հ. Վ., Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն, Երևան, 2024, 60 էջ:

Աշխատանքային գիրք-տետրը երաշխավորվել է ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի կողմից 29.02.2024 թվականի 284-Ա/2 հրամանով որպես ուսումնական նյութ:

Աշխատանքային գիրք-տետրը հրատարակության է երաշխավորվել Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի Հատուկ և Ներառական կրթության ֆակուլտետի խորհրդի կողմից:

Մասնագիտական խմբագիր՝ մ. գ. թ., դոցենտ Սվաջյան Ա. Հ.

Գրախոսներ՝

Մանկավարժական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ Ազատյան Թ. Յու.

Մանկավարժական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ Մուրադյան Ս. Վ.

Հեղինակներ՝

Սարգսյան Ս. Մ., մանկավարժական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

Պետրոսյան Ս. Ս.

Օհանյան Հ. Վ.

Համակարգչային ձևավորում՝ Սարգսյան Ս. Մ.

Խմբագիր՝ Սարգսյան Հ. Ա.

Սույն աշխատանքային գիրք-տետրի նպատակը հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների երկրորդ դասարանի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողներին «Կերպարվեստ» առարկայի ուսումնառության ընթացքում լրացուցիչ, առավել պարզեցված և հարմարեցված ուսումնական նյութերի տրամադրումն է:

ISBN

ՀՏԴ

Տպաքանակ՝ 150 օրինակ

ԳՄԴ

©Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն, 2024

«Կերպարվեստ 2» աշխատանքային գիրք-տետրը տրամաբանական շարունակությունն է «Կերպարվեստ 1» գիրք-տետրի, որոնց հիմքում ուսուցման շտկող-գարգացնող սկզբունքն է, ինչպես նաև կերպարվեստի ընդհանուր զարգացնող հնարավորությունները ներառա-կան կրթության մեջ:

Գիրք-տետրը ներառում է այնպիսի ընդհանրական գիտելիքներ, որոնք ամբողջական պատկերացում են տալիս կերպարվեստային գրագիտության առանցքային հասկացությունների և նրանց ներքին կապերի ու առնչությունների մասին: Բովանդակային կառուցվածքը՝ «Լույս և ստվեր», «Ուրվագիծ, ուրվապատկեր և ձև», «Ձև և ծավալ», ուսուցչին լայն հնարավորություն է ընձեռում դասը կազմակերպել առավել ճկուն և արդյունավետ: Առաջադրանքները կառուցված են փոխլրացնող կապերով, և ուսուցիչը դասը կարող է սկսել ցանկացած առաջադրանքից, ապա անցնել հաջորդին՝ ըստ առաջադրված նպատակի և դրանից բխող խնդիրների: Առաջադրանքները նաև բովանդակում են կերպարվեստային այնպիսի գիտելիքների և հմտությունների կիրառում և ամրապնդում, որոնք աշակերտները ձեռք են բերել նախորդ ուսումնական տարվա ընթացքում, ինչպես նաև ենթադրում են ուսումնական տարբեր առարկաներից ձեռք բերած գիտելիքների արտահայտում:

Հանձնարարությունները ներառում են սովորողների սեփական փորձառությամբ կերպարվեստային օրինաչա-փությունների բացահայտում, ծանոթացում կերպար-

վեստային տարբեր նյութերի տեխնիկական հնարա-վորություններին, զարգացնում երեխաների տարածական պատկերացումները և ծավալային ընկալումը, պարզ երկրաչափական պատկերների և մարմինների մեջ աշխարհը տեսնելու և բացահայտելու ունակությունները, բացահայտում լույս և ստվերի, ուրվագծի և ուրվապատկերի, ձևի և ծավալի փոխառնչությունները, դրանց պատկերման հաջոր-դական քայլերը: Համադրելուն, զուգորդելուն միտված առաջադրանքները նպաստում են երեխաների զուգորդական մտածողության և ստեղծագործական երևակայության զարգացմանը:

Ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու համար նրանք օգտագործում են տարբեր նյութեր, մոտեցումներ, ձևավորում համապատասխան բառապաշար, ստեղծում պատկերներ, ապլիկացիաներ, ծավալային աշխատանքներ:

Գիրք-տետրում ներառված նախագծային աշխա-տանքի նպատակն է աշակերտներին մղել ոչ միայն ինքնուրույն բացահայտել շրջապատող միջավայրում հանդիպող տարբեր նյութերի տարբերություններն ու նյութականությունը, նրանց բազմազան մակերևույթ-ները, այլև աչքը վարժեցնել նկատելու, որսալու, պատկերելու արժանի ամեն ինչ, ինչպես նաև հաղորդել ուսումնական գործընթացում ստեղծագործական նոր մոտեցումներ դրսևորելու համարձակություն:

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

- Աշխատանք գունավոր կամ հասարակ մատիտներով

- Աշխատանք ջրաներկով կամ գուաշով

- Ուսումնասիրության նյութ

- Աշխատանք հավելվածի նյութերով

- Համապատասխան նկարը փակցնելու հատված

ԼՈՒՅՍ ԵՎ ՍՏՎԵՐ

Առաջադրանք 1

Անվանի՜ր/ցու՜յց տուր լույսի ի՞նչ աղբյուրներ գիտես:

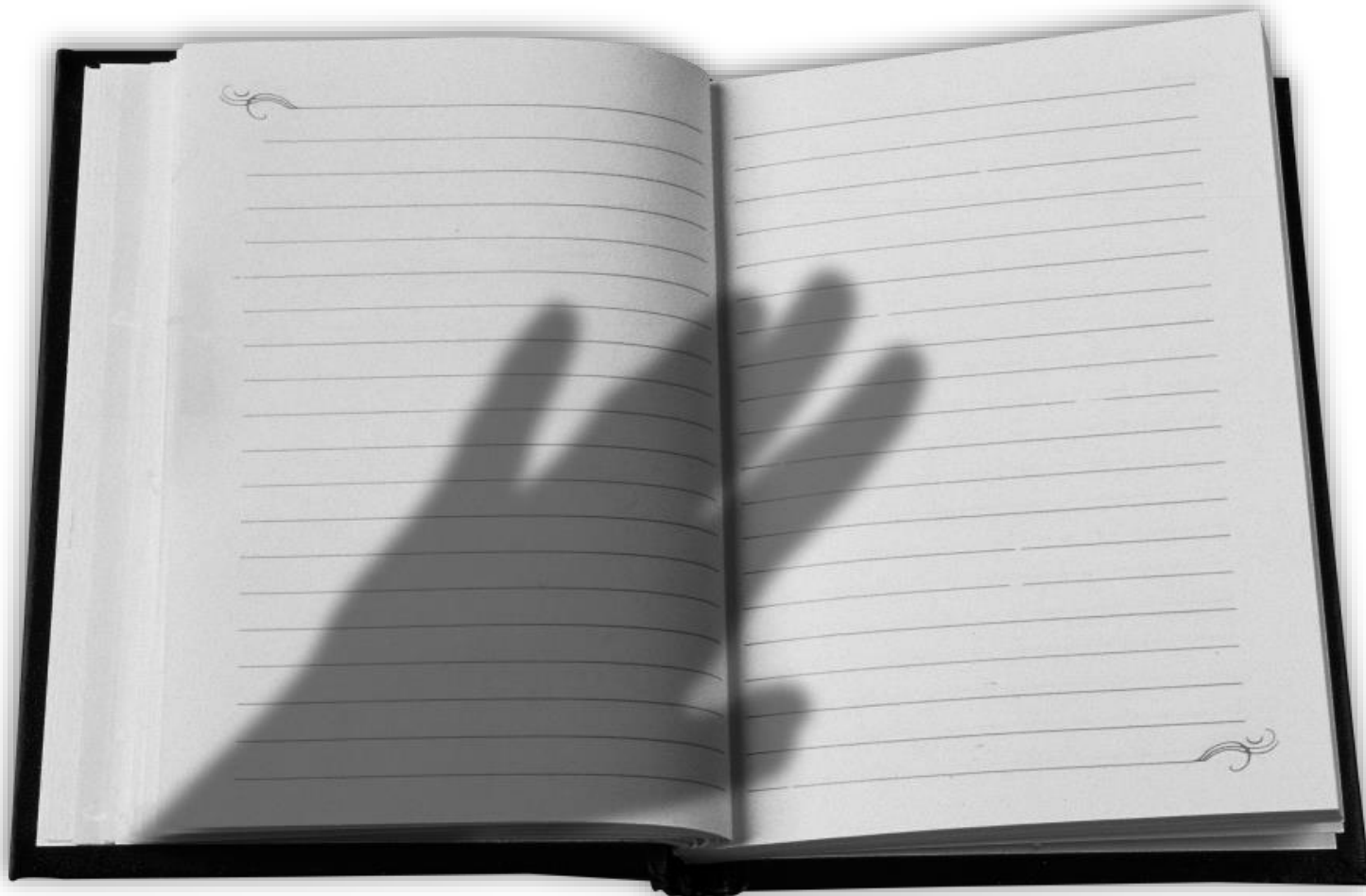
Առաջադրանք 2

Լույսի արդյունքում առաջանում են ստվերներ:
Ուսումնասիրի՛ր շուրջդ առաջացած ստվերները, ցու՛յց տուր լույսերը:

Առաջադրանք 3 Ի՞նչ ստվերներ ես տեսնում:

Առաջադրանք 5

Ձեռքիդ ստվերը եզրագծելուց հետո ընդգծի՛ր գունավոր մատիտով:
Պատկերացրու՝ ինչ ի՞նչ է նման: Նկարի՛ր այքերը, քիթը, բերանը:

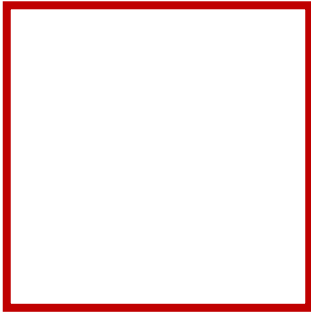
Առաջադրանք 6

Վերհիշի՛ր գույները, թվարկի՛ր հիմնական և բաղադրյալ գույները: Գունային շրջանի վրա ցո՛ւյց տուր գույների լուսավոր և մուգ հատվածները: Այդ հատվածները կոչվում են գույնի երանգներ:

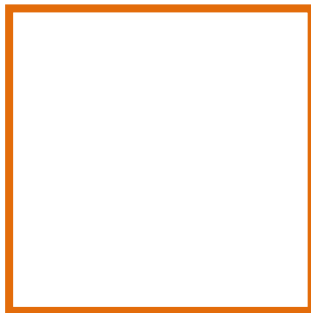

Առաջադրանք 7

Գունավոր մատիտներով դատարկ վանդակները ներկի՛ր եզրագծի գույնի երանգներով:
Օգտվի՛ր 6-րդ առաջադրանքի գունապնակից: Տողի վրա գրի՛ր այդ գույնի անունը:

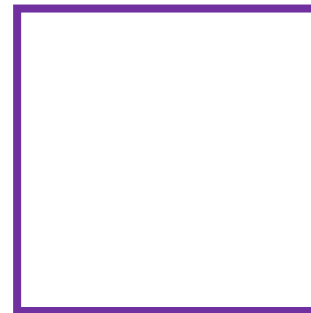

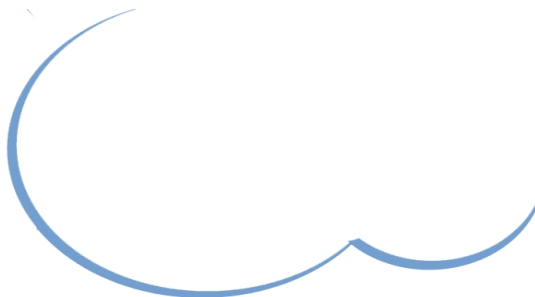

Առաջադրանք 8

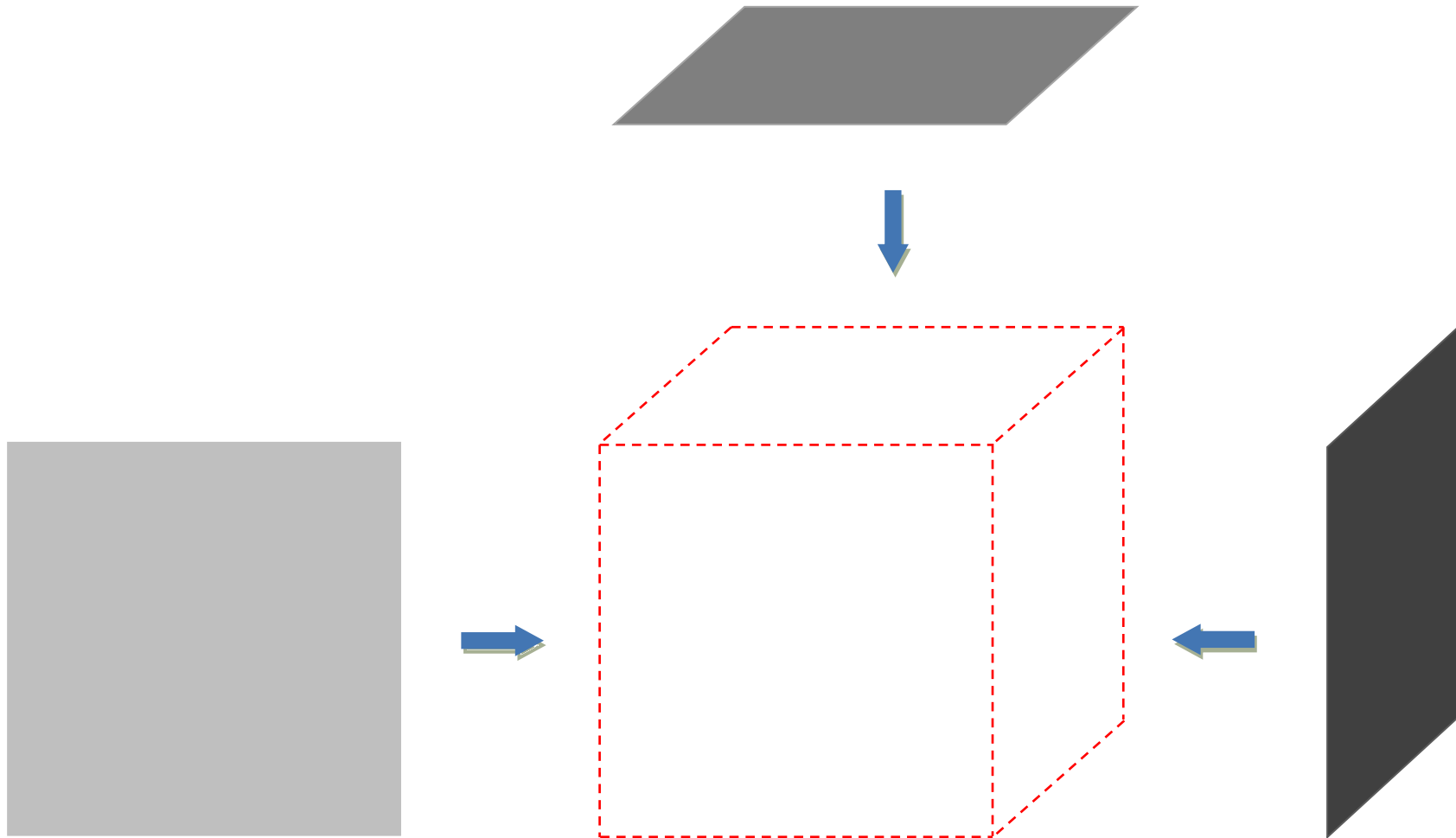

Թղթի ցանկացած հատված ներկի՝ ը ջրաներկի որևէ գույնով, ապա վրձինը միայն ջրի մեջ թաթախելով՝ տարածի՝ ը տվյալ գույնը թղթի ամբողջ մակերևույթով: Ցու՝ յց տուր գույնի՝ ստացված մուգ և բաց երանգները:

Առաջադրանք 10

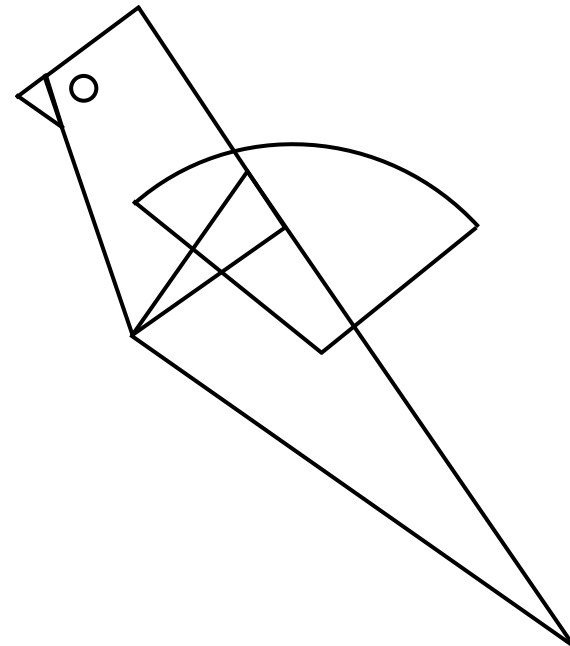
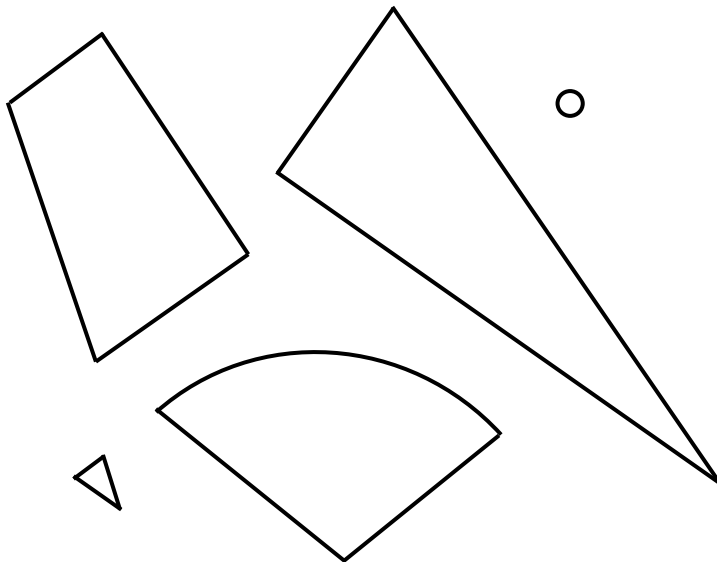
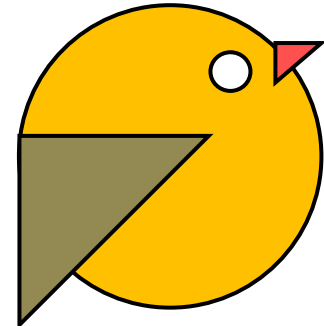
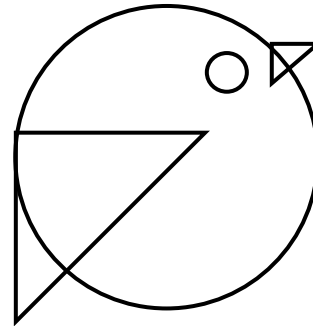
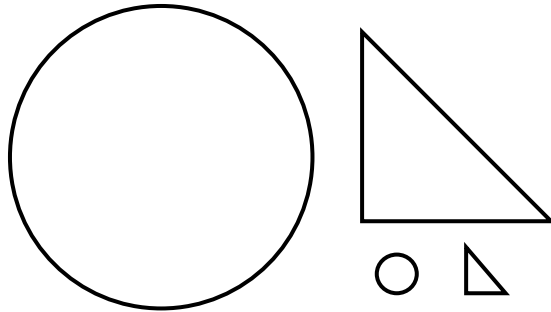
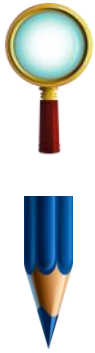
Ուսումնասիրի՛ր, թե ինչպես երկրաչափական պատկերները միացնելով՝ ստացվում է երկրաչափական մարմին: Ընդգծի՛ր խորանարդը:

Եթե լույսի աղբյուրը ձախ կողմից է, ապա ո՞ր կողմում կպատկերես ստվերը:
Ընդգծի՛ր նվերի տուփը և գունավորի՛ր:

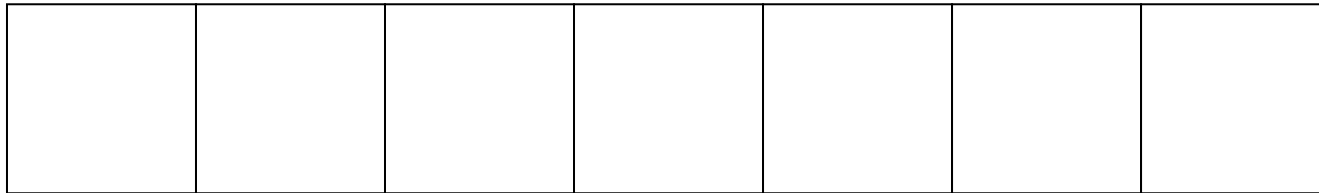
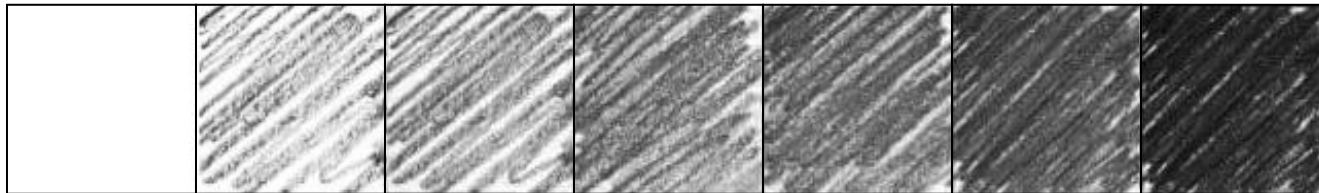
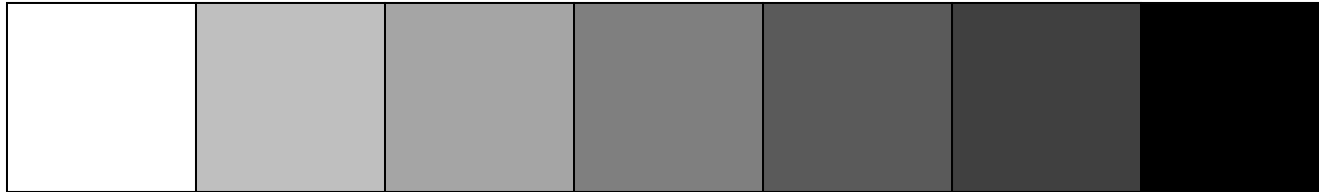

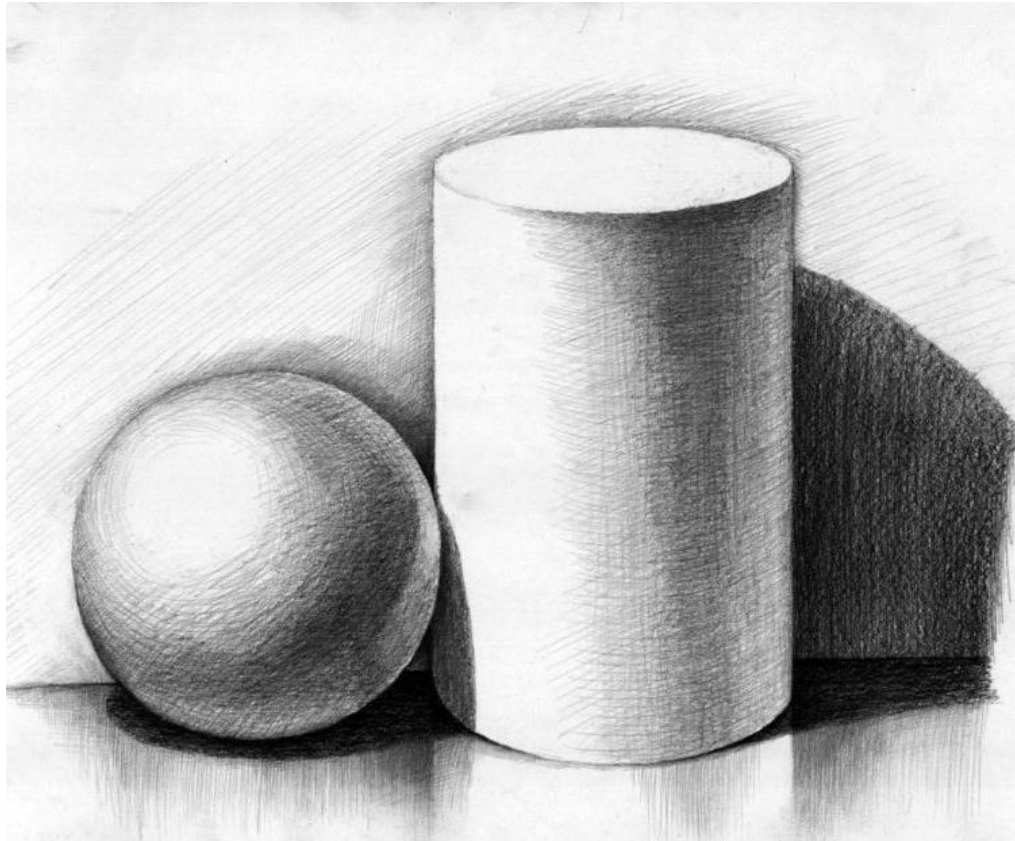
Երկրաչափական պատկերների միջոցով կարելի է նկարել նաև կենդանիներ:
Ներկի և թուփակը քո նախընտրած գույներով:

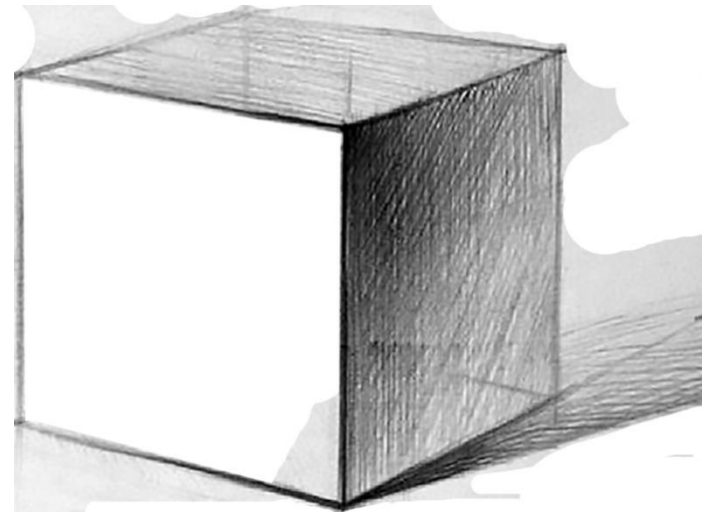
Նայի՛ր օրինակին և հասարակ մատիտը տարբեր ուղղությամբ և ուժգնությամբ սեղմելով ստացի՛ր կիսաստվերներ և ստվերներ:

Գունդ

Գլան

Խորանարդ

Ուսումնասիրի՛ր նկարը և մատիտով նշի՛ր, թե որն է ստվեր, որը՝ լույս:
Նշի՛ր, պատին ի՞նչ ստվերներ ես տեսնում:

Ի՞նչ ծաղիկի ստվեր ես տեսնում նկարում:

Փակցրո՛ւ ծաղիկը համապատասխան տեղում (հավելված 1):

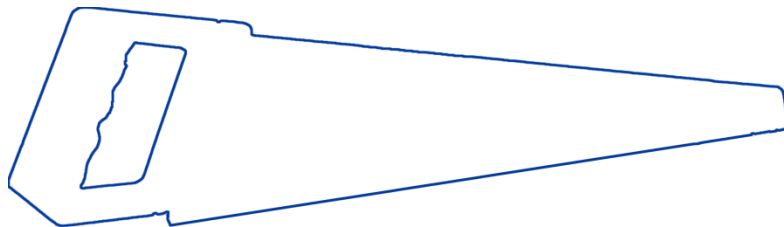
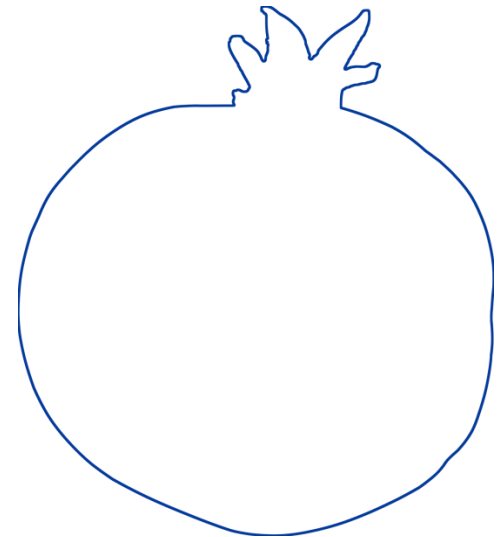
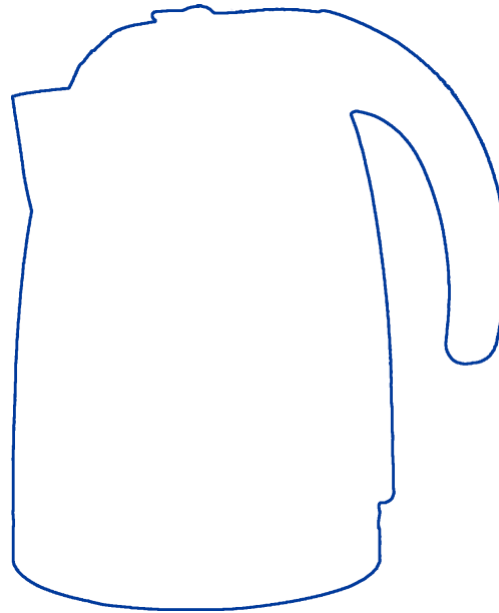
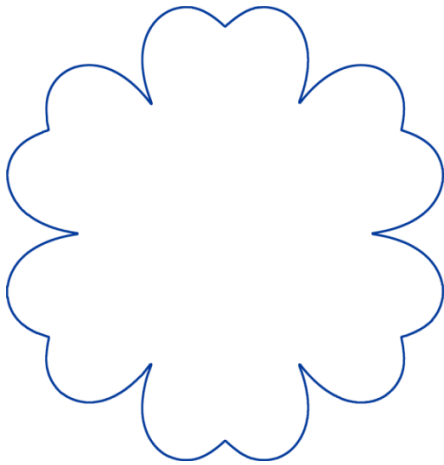
Համեմատի՛ր աջ և ձախ կողմերի նկարները, ասա՛, թե ինչ փոփոխության են ենթարկվել առարկաների գույները, լույսերն ու ստվերները:

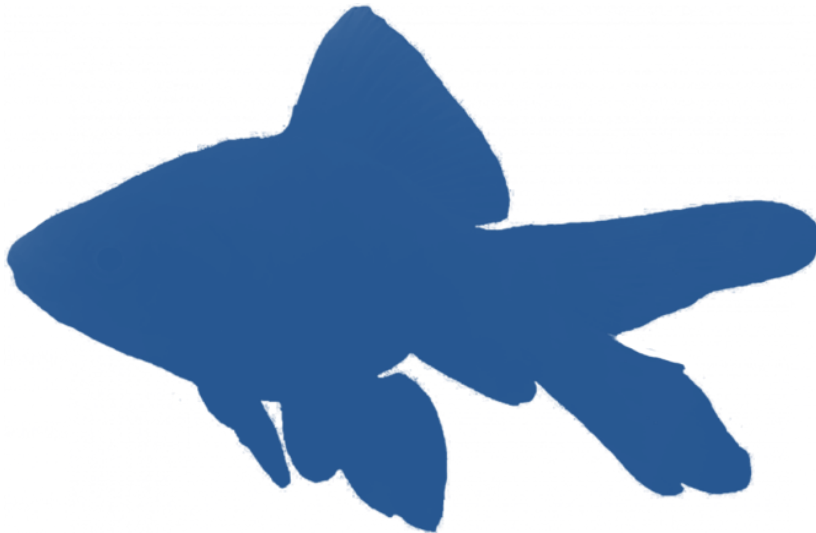

ՈՒՐՎԱԳԻՃ, ՈՒՐՎԱՊԱՏԿԵՐ ԵՎ ՁԵՎ

Առաջադրանք 20

Ի՞նչ ուրվագիծ ես տեսնում: Փակցրո՛ւ այն համապատասխան տեղում (հավելված 2):

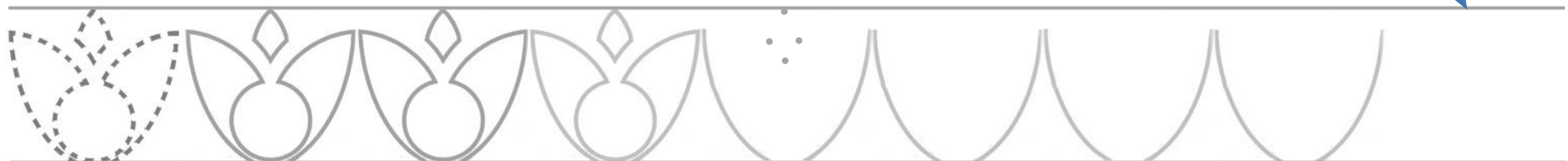
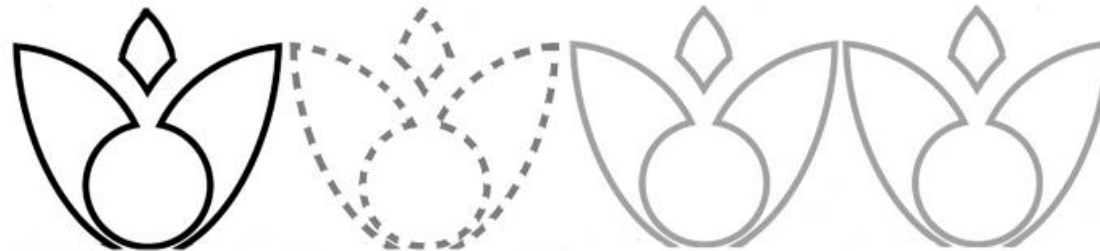
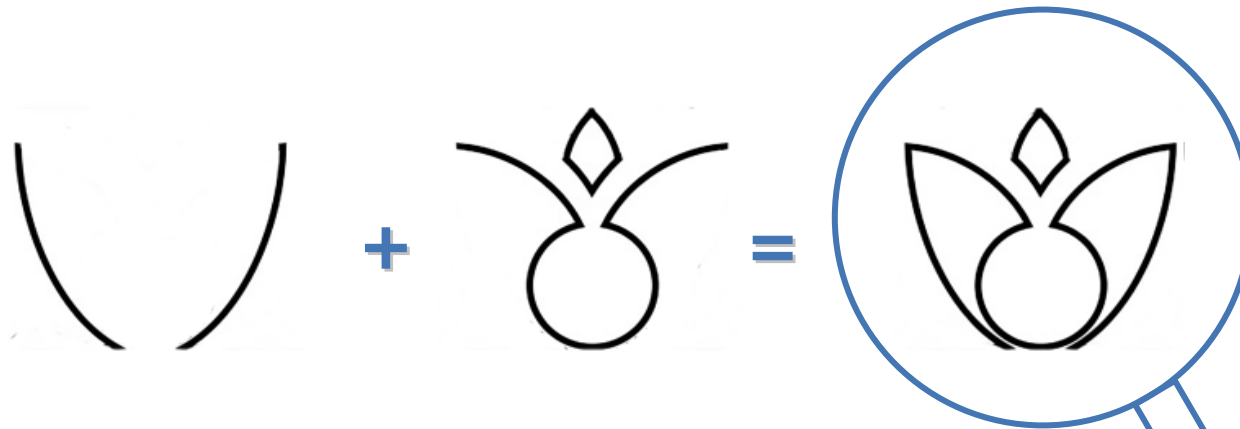
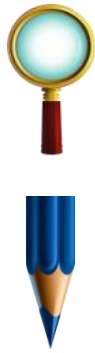

Մեծ սափորի ուրվապատկերի մեջ երևում է փոքր սափորի ուրվագիծը: Փակցրո՛ւ փոքր սափորն իր տեղում և հիշի՛ր, որ հայկական այդ սափորը 1900 տարեկան է (հավելված 4):

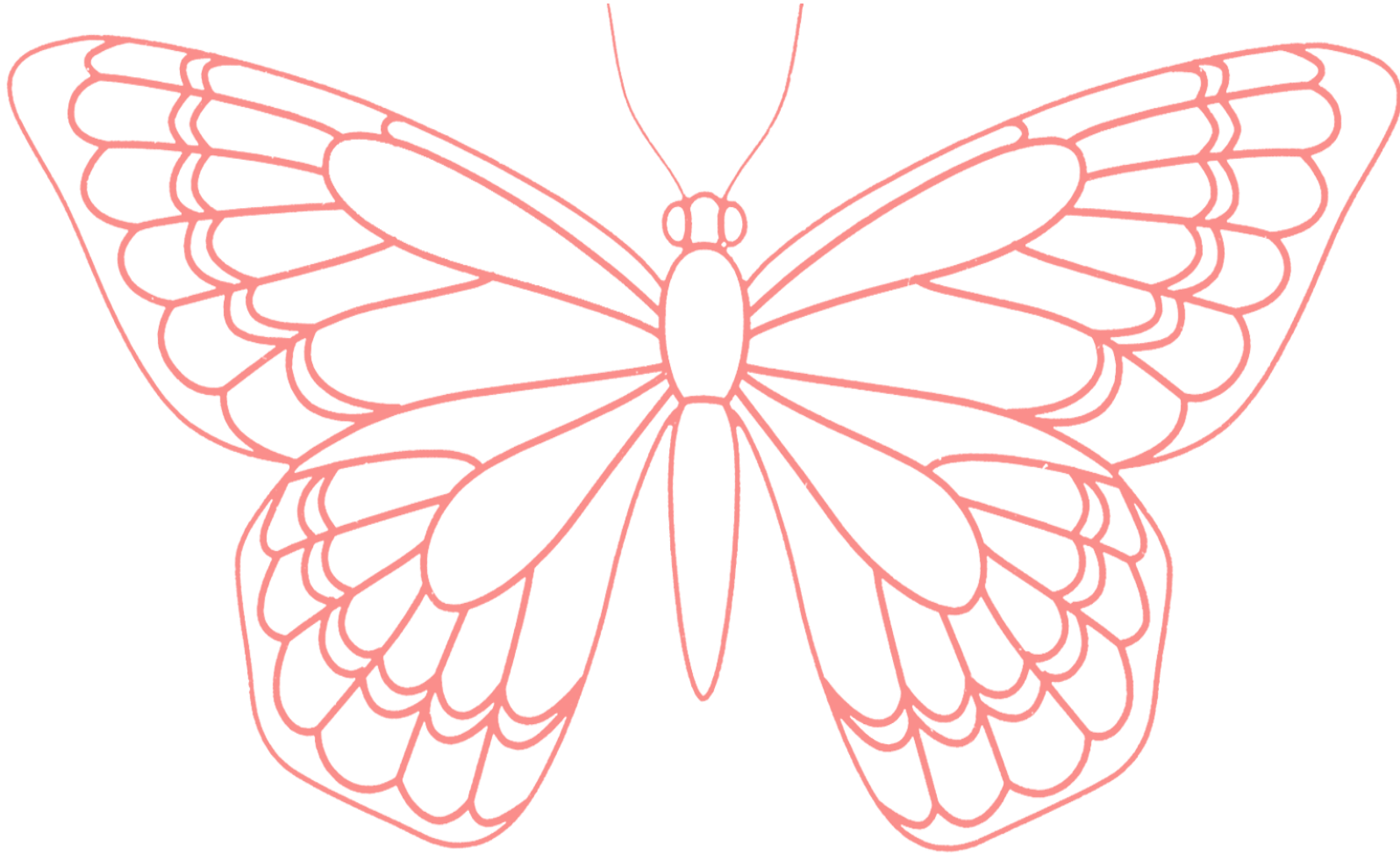

Ուսումնասիրի՛ր զարդանախշի կառուցվածքը: Ընդգծի՛ր կետագծերը և բարակ գծերը:
Հաջորդական քայլերով շարունակի՛ր կառուցել զարդանախշը և գունավորի՛ր:

Էջի հակառակ կողմն ամբողջությամբ ներկի՛ր սև թավ մատիտով:

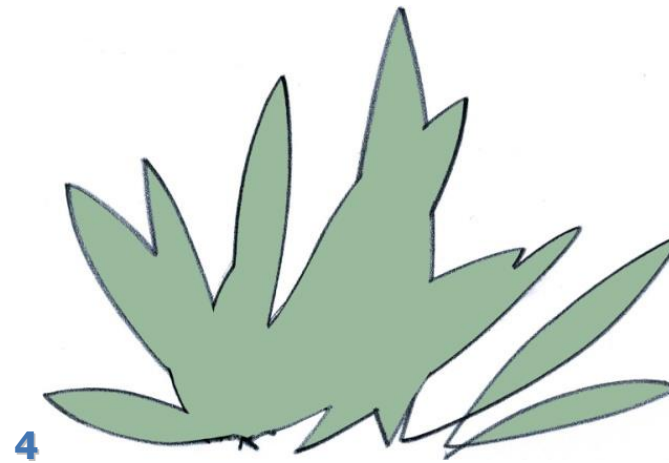
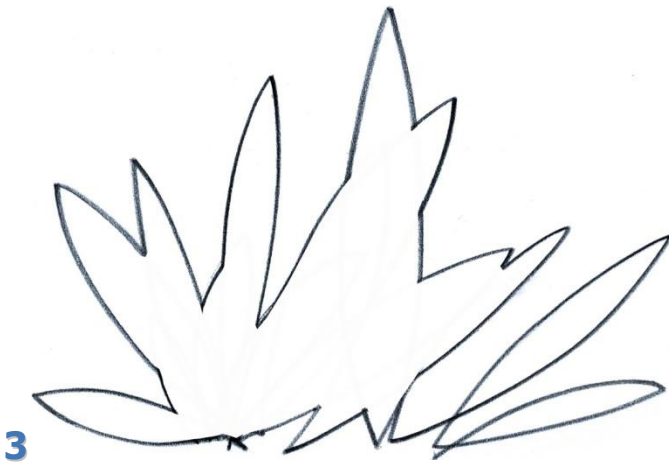
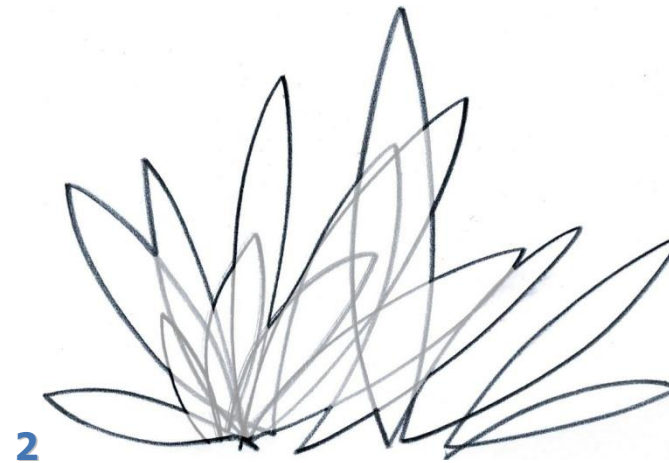
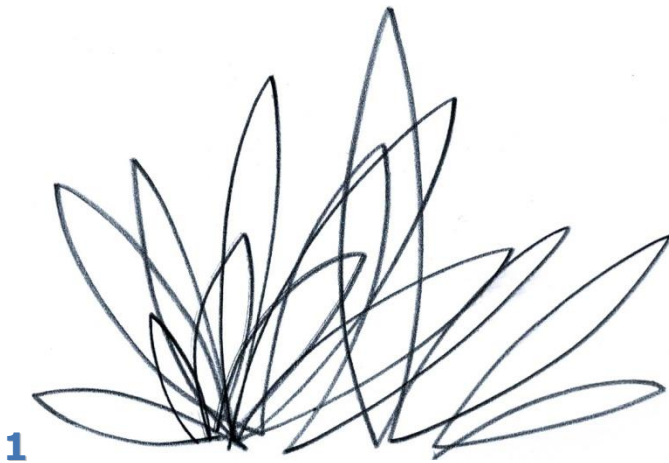
Գրիչով ընդգծի՛ր թիթեռի ուրվագիծը: Հաջորդ էջում կտեսնես նույն թիթեռի դաջվածքը:

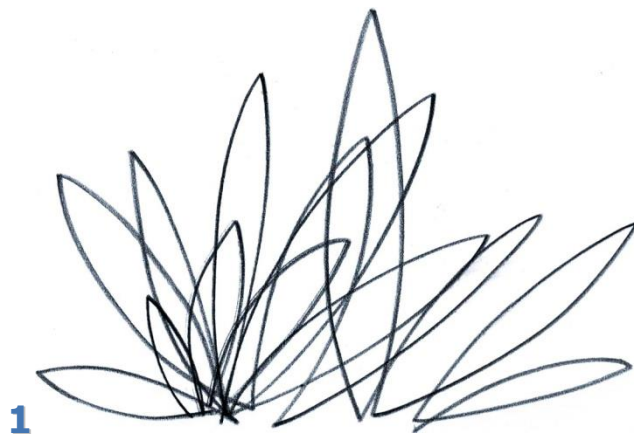
Թիթեռի ուրվագծի դաջվածքը ներկի՝ ը ջրաներկով և գունավոր մատիտներով
այնպես, որ մատիտի քսվածքը խառնվի թաց ջրաներկին:

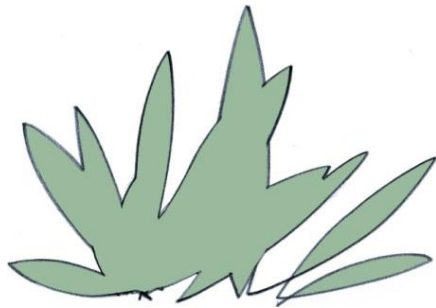
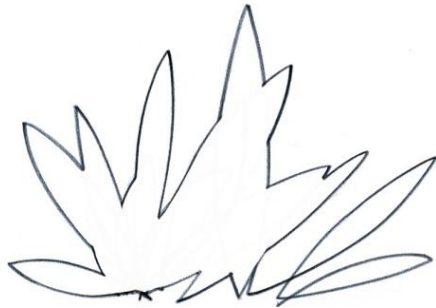
Հասարակ մատիտը առանց թղթի հարթությունից կտրելու նկարի՝ ր տարբեր ուղղությունների և տարբեր չափերի կոր գծեր: Թավ մատիտով ընդգծի՝ ր ստացված պատկերի եզրագիծը, իսկ մնացած գծերը ջնջի՝ ր ռետինով: Այնուհետև ամբողջ հարթությունը ներկի՝ ր ցանկացած մեկ գույնով:

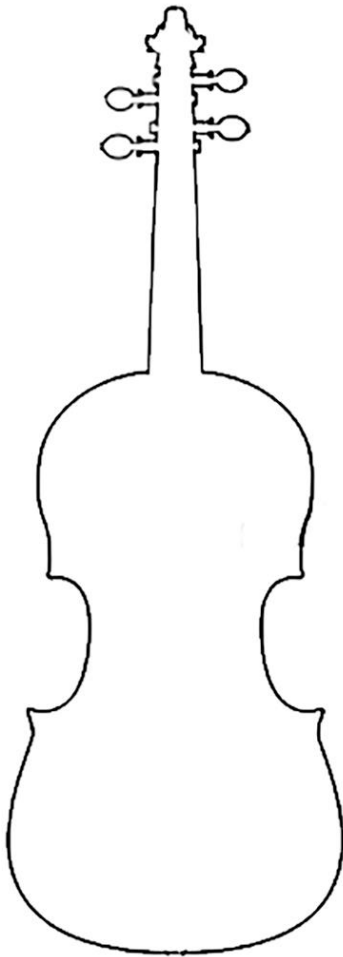

Հասարակ մատիտը առանց թղթի հարթությունից կտրելու նկարի՝ r տարբեր ուղղությունների
և տարբեր չափերի կոր գծեր, ստացված հարթությունները ներկի՝ r տարբեր երանգի կանաչ,
կապույտ և դեղին գույներով: Շարունակի՝ r և ավարտի՝ r նկարը:

Այս և հաջորդ առաջադրանքում բերված օրինակների օգնությամբ դատարկ հատվածում պատկերի՝ ը ցանկացած առարկայի ուրվագիծը, ուրվապատկերը, ապա՝ ձևը:

Ուրվագիծ

Ուրվապատկեր

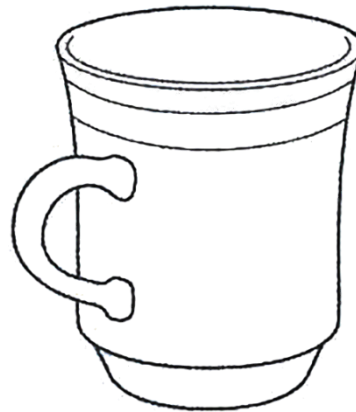
Ձև

ՁԵՎ ԵՎ ԾԱՎԱԼ

Առաջադրանք 34

Ուսումնասիրի՛ր բաժակի նկարները:

Նկարագրի՛ր, թե ինչով են նման և ինչով են տարբերվում միմյանցից:

ՁԵՎ

Ծավալ

Լույս և ստվեր

Պատկերի՝ ը գնդի ձև ունեցող տարբեր առարկաներ: Գունավոր մատիտներով, պաստելով, գուաշով կամ ջրաներկով արտահայտի՝ ը նրանց ծավալները՝ բացահայտելով ձևը:

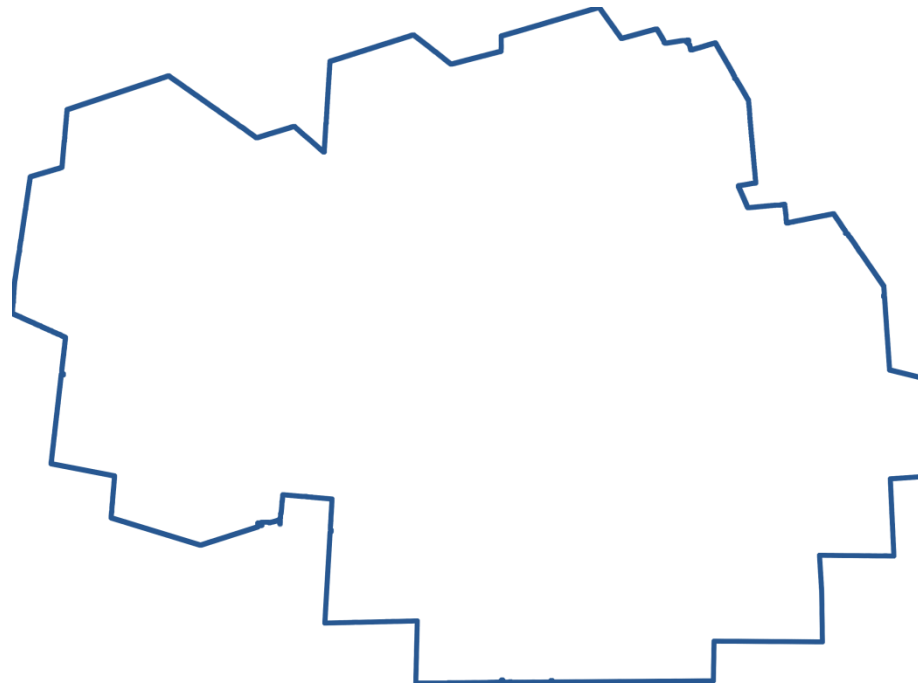
Պատկերի՝ ռ որևէ խորանարդաձև առարկա պատկերվել կամ
գունավոր մատիտներով: Նշի՝ ռ քո աշխատանքի լուսավոր երանգները:

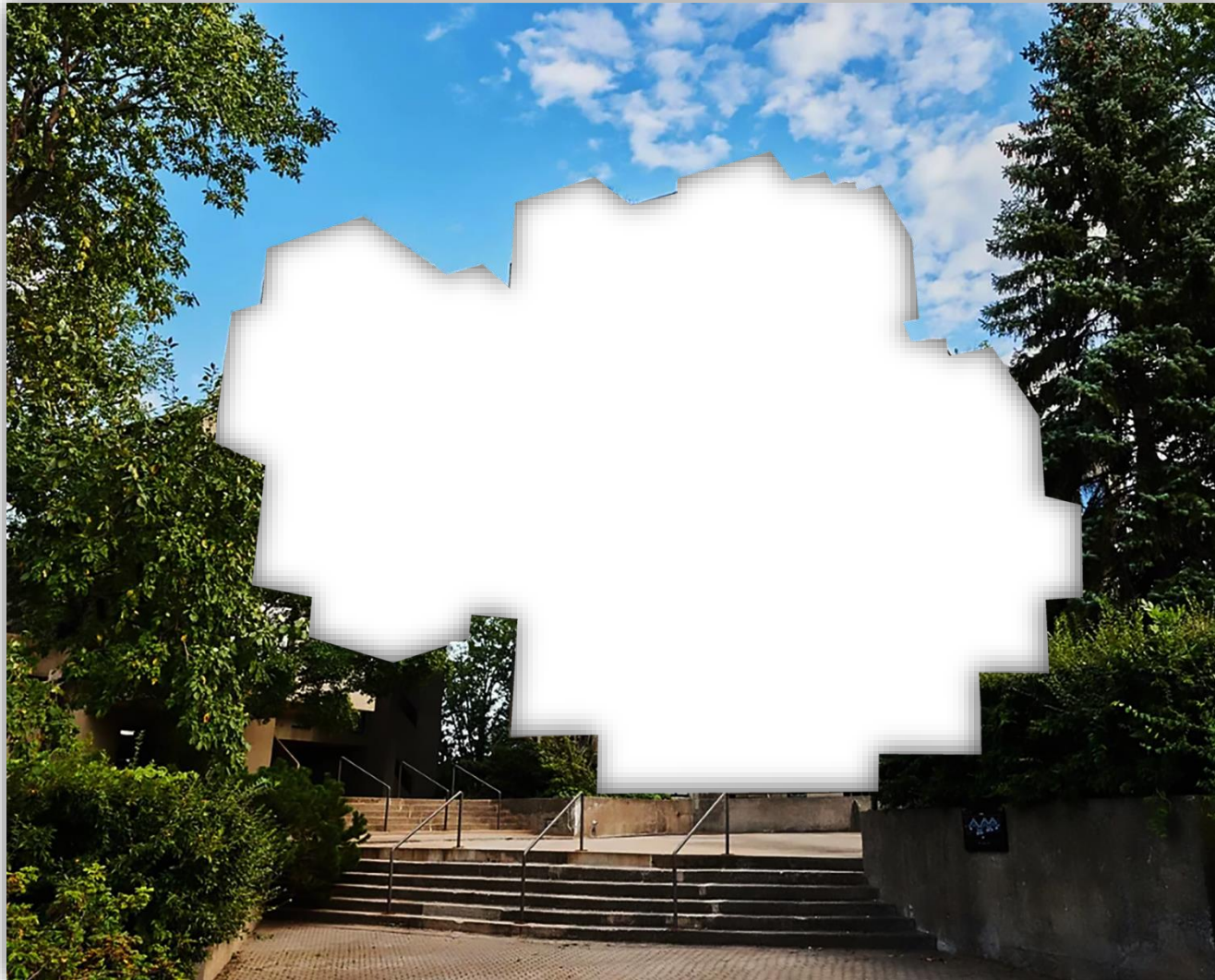

Պատկերի՝ ը բրգաձև առարկա ջրաներկով կամ գուաշով:
Նշի՝ ը քո աշխատանքի մուգ երանգները:

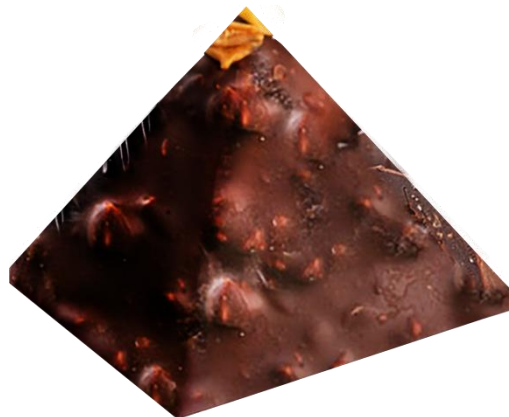
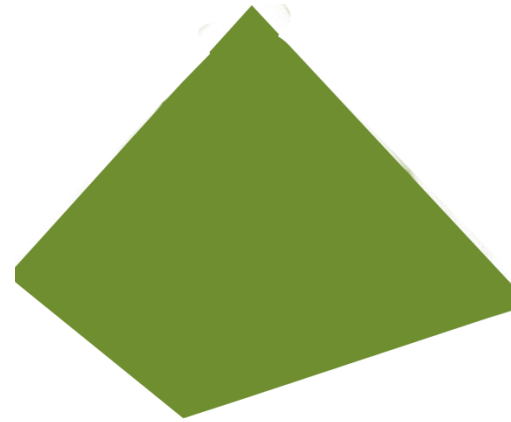
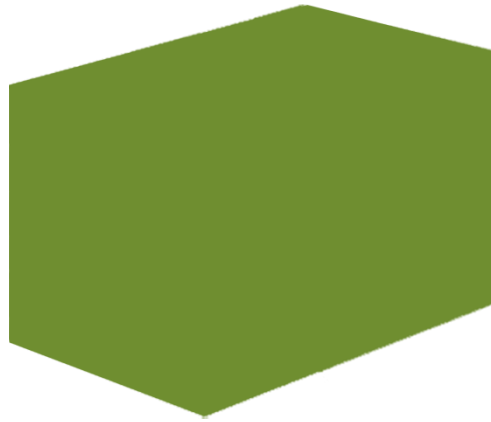

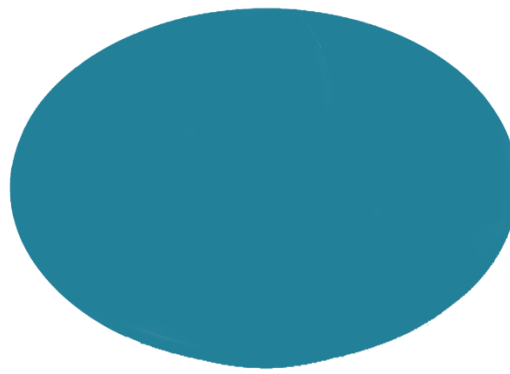
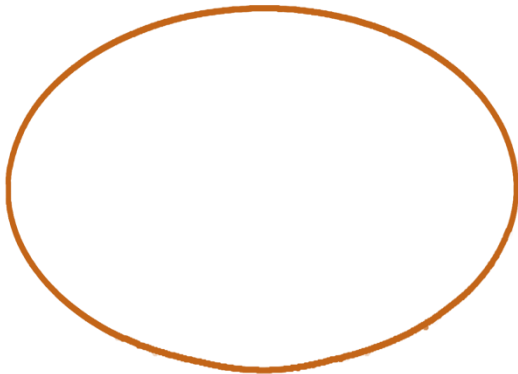
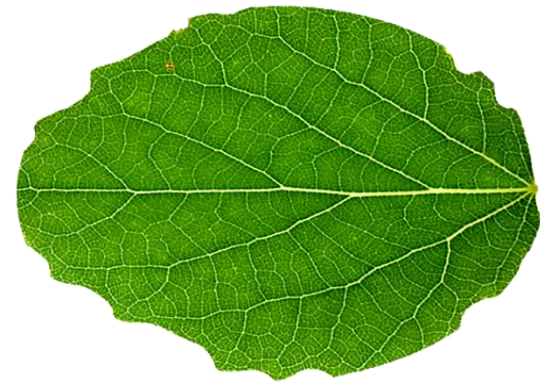
Օգտվելով հավելվածից՝ փակցրու՝ նկարը համապատասխան տեղում (հավելված 5):
Ի՞նչ է պատկերված ուրվագծի մեջ:

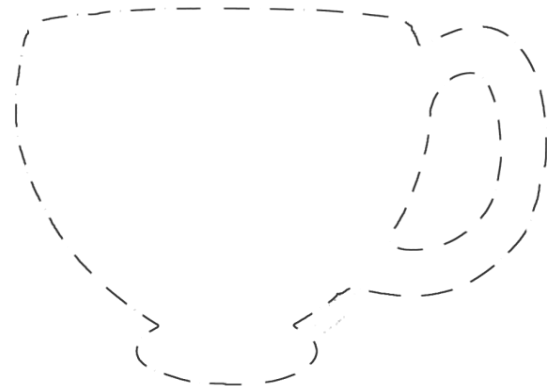
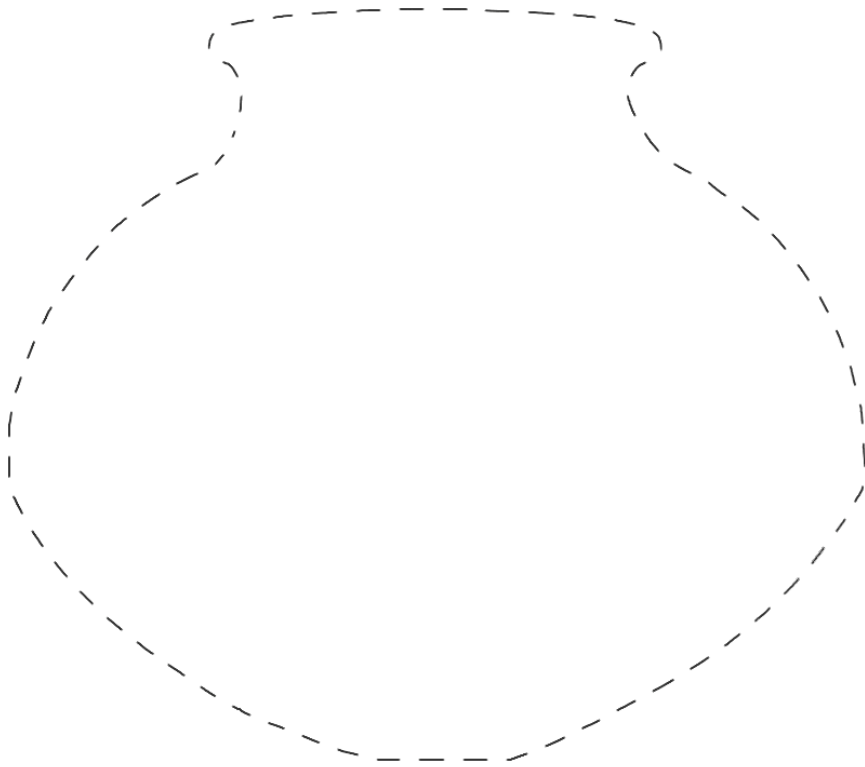

Մատիտով միացրու՝ ուրվապատկերները համապատասխան առարկաների նկարներին:
Ասա՛, թե ինչ երկրաչափական պատկերներ և մարմիններ ես տեսնում:

Արտանկարի՝ ը ձախ կողմում պատկերված սափորը և գավաթը:
Ջրաներկով, պաստելով կամ գունավոր մատիտներով ավարտիր նկարը:

ՆԱԽԱԳԻՃ ԲՆԱՆԿԱՐԻ ՍՏԵՂԾՈՒՄ ՖՐՈՏԱԺ ՏԵԽՆԻԿԱՅՈՎ

Գեղարվեստական այս տեխնիկայի անվանումը գալիս է ֆրանսերեն frottage (շփում) բառից: Թուղթը տեղադրվում է անհարթ մակերևույթ ունեցող առարկայի վրա, այնուհետև, գունավոր մատիտով կամ պաստելով շփելով, շարժելով թղթի մակերևույթի վրա՝ ստացվում է գունավոր դրոշմվածք (պատճեն), որն ընդօրինակում է տվյալ հյուսվածքը: Այս տեխնիկան առավել արտահայտչականություն է հաղորդում աշխատանքին ծավալային կերպարներ և տարածական պատկերներ ստեղծելիս:

Հյուսվածքային տարբեր մակերևույթների և գունավոր մատիտների ու պաստելների օգնությամբ կարելի է ստանալ գեղեցիկ, յուրահատուկ տեսք ունեցող գունավոր թղթեր:

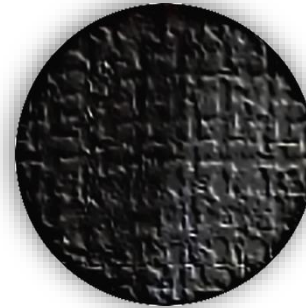
Ինչպես գիտենք, գունավոր թղթերը լայնորեն կիրառվում են նաև ապլիկացիաներ ստեղծելու նպատակով: Նախագծային այս աշխատանքում կուսումնասիրենք ֆրոտաժ տեխնիկայով աշխատելու եղանակները, կստեղծենք բազմաձև, բազմագույն և բազմերանգ գունավոր թղթեր: Նախ անհատական, ապա ամբողջ դասարանով կստեղծենք բնանկար հատուկ այդ նպատակով նախատեսված հարթության՝ պատի կամ մեծ սպիտակ թղթի վրա:

Հաջորդ էջի վրա տեղադրի՛ր մի քանի տերև, ապա այս էջը ներկի՛ր գունավոր մատիտներով կամ պաստելով: Ի՞նչ պատկեր ստացար: Շարունակի՛ր և ավարտի՛ր նկարը:

Առաջադրանք 2

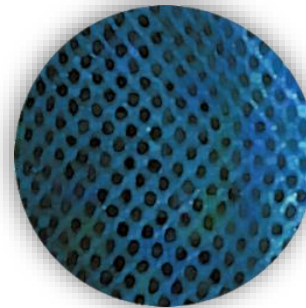
Ուսումնասիրի՛ր շուրջդ, գտի՛ր անհարթ մակերես ունեցող հարթություններ:
Թվարկի՛ր, թե ի՞նչ նյութերից են դրանք:

Կաշվե պայուսակ

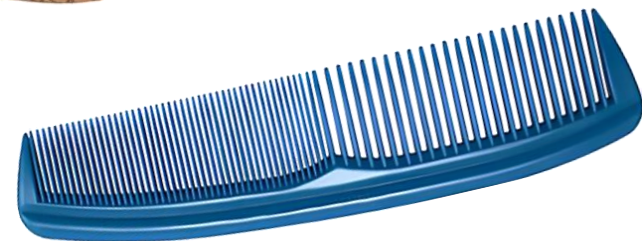
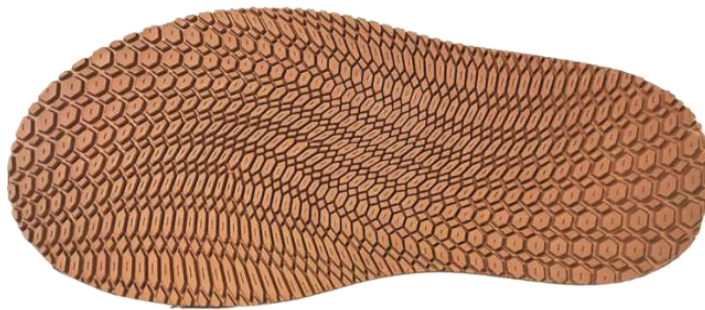
Մետաղե շղթա

Ցանցահյուս գրպան

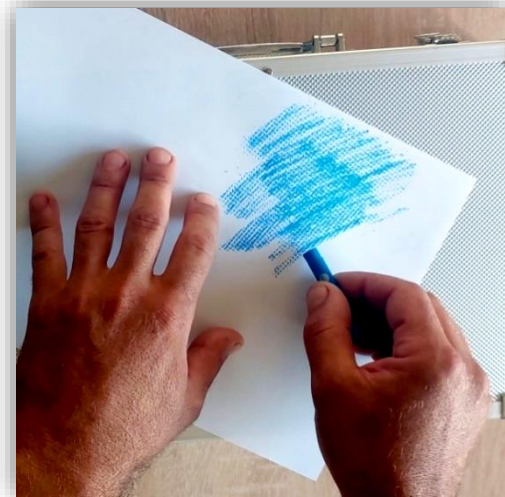
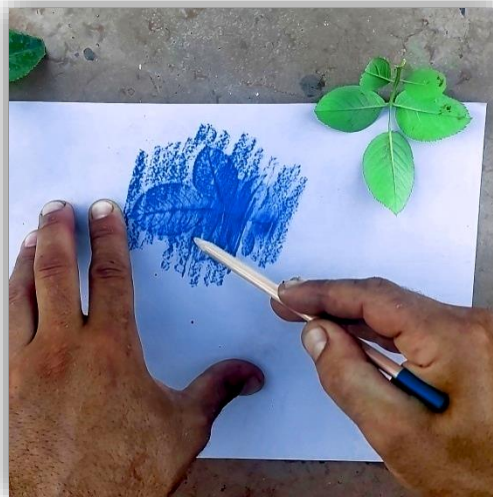
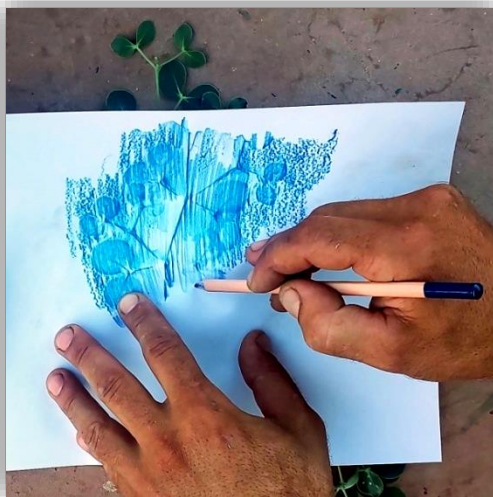
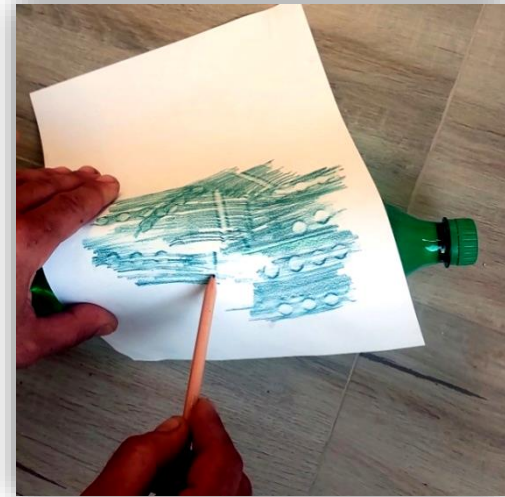
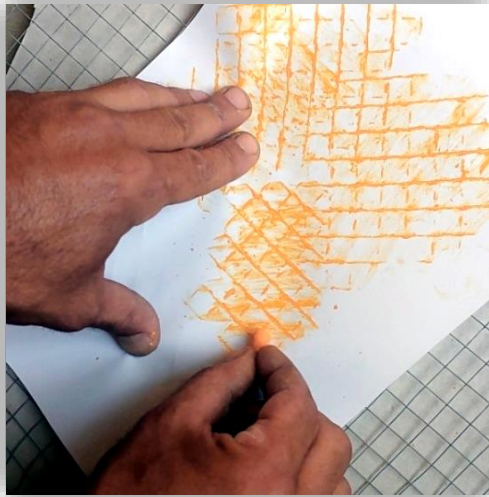
Առաջադրանք 3

Մակերևույթի տարբեր տեսք և ձև ունեցող հարթությունները բազմաթիվ են՝ կաղամբի թուփ, քար, փայտ, տերև, ծառի կեղև, գործվածք, ստեղնաշար և այլն: Շարունակի՛ր ցանկը:

Առաջադրանք 4

Մալիտակ թուղթը դի՛ր տարբեր անհարթ մակերևույթների վրա:
Գունավոր մատիտներով կամ պաստելով ներկելով ստացի՛ր գունավոր թղթեր:

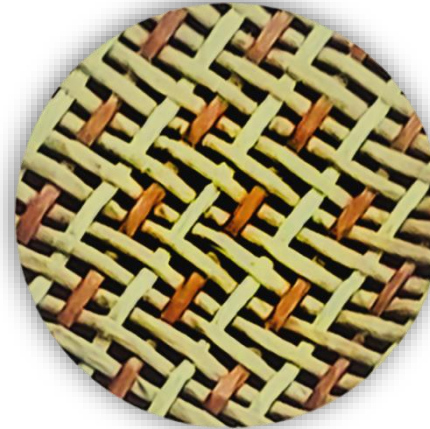
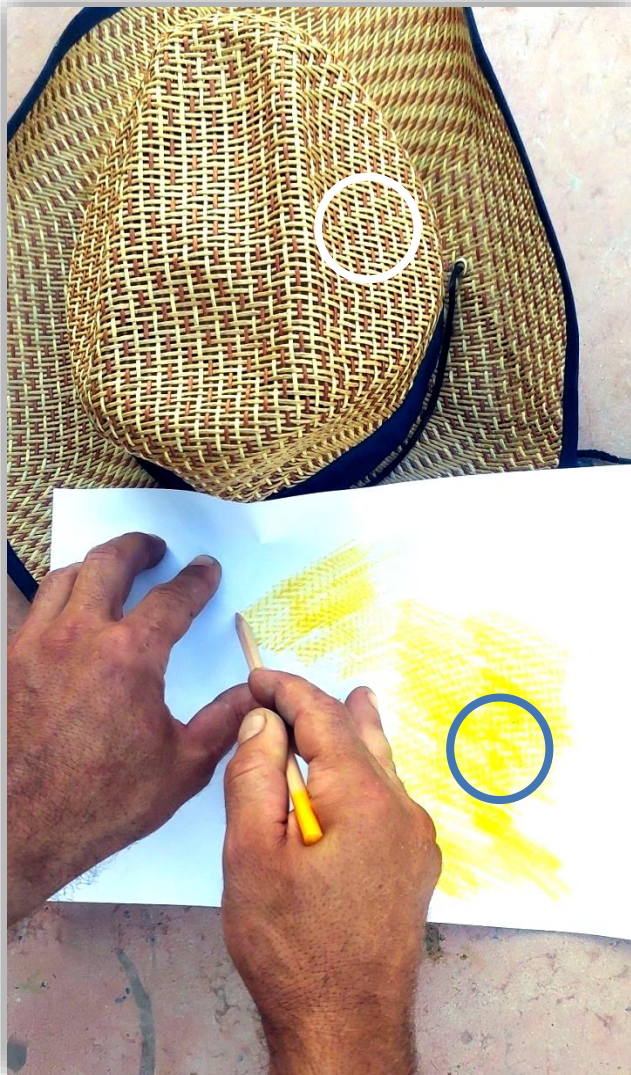

Առաջադրանք 5

Գունավոր թղթերի մյուս երեսին ուրվագծի՝ ը ծառ, ամպ, ծաղիկներ, տերևներ: Կտրատի՝ ը դրանք և փակցրու՝ այս էջում՝ ստանալով բնանկար: Գունավոր մատիտներով ավարտի՝ ը աշխատանքը:

Դասընկերոջդ հետ սպիտակ թուղթը դի՛ր տարբեր անհարթ մակերևույթների վրա:
Գունավոր մատիտներով կամ պաստելով ներկելով ստացի՛ր գունավոր թղթեր:

Ճղոտե գլխարկի հյուսվածքը

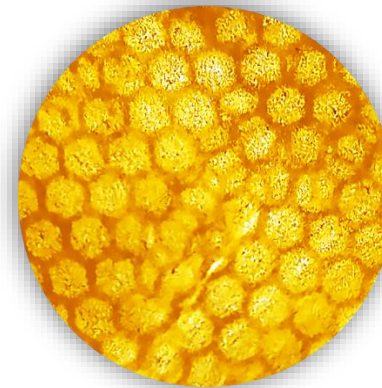
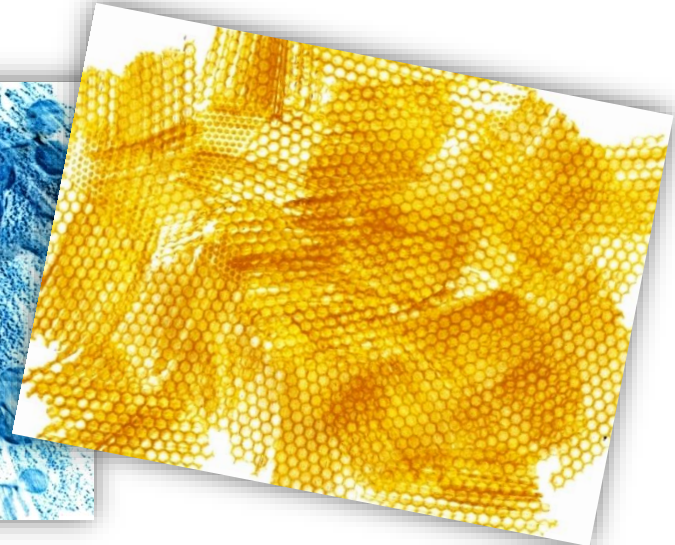
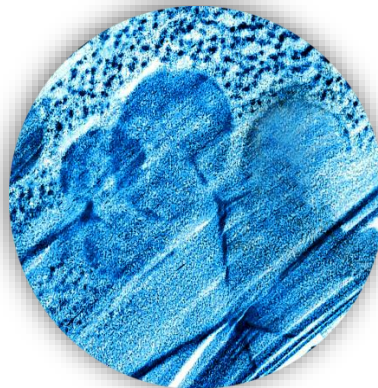
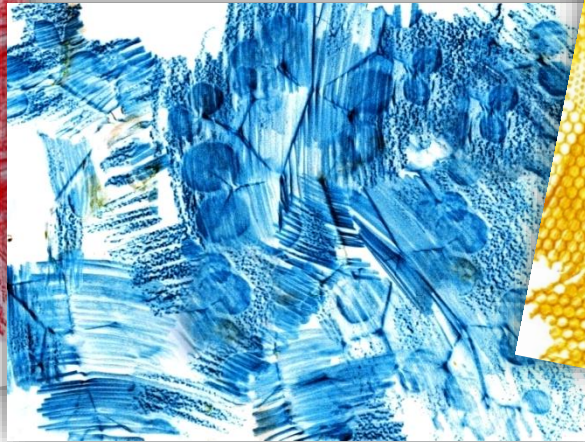
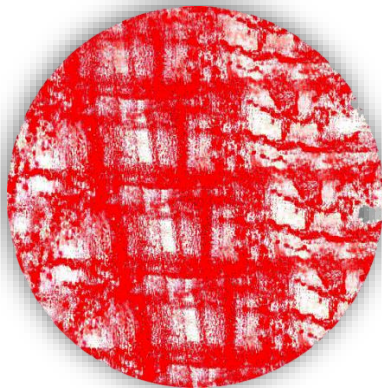
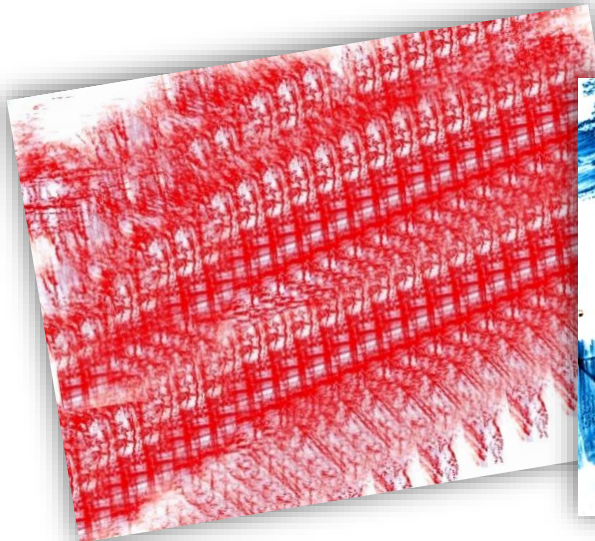
**Ճղոտե գլխարկի դաջվածքը,
որը նման է ցորենի հասկի**

Առաջադրանք 8

Ուսումնասիրի՛ր, թե ինչպիսի՞ գունավոր թղթեր ես ստեղծել:

Գտի՛ր և թվարկի՛ր, թե ի՞նչ պատկերներ ես տեսնում գունավոր թղթերի վրա:

Առաջադրանք 9

Գունավոր թղթերի մյուս երեսին ուրվագծի՝ ը ծառեր, թփեր, ամպ, տուն, կենդանիներ, ծաղիկներ, տերևներ և այլն: Կտրատի՝ ը դրանք և դասընկերներիդ հետ փակցրու՝ նախատեսված պատին, կամ մեծ թղթի վրա՝ ստանով բնանկար:

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ԿԵՐՊԱՐՎԵՍՏ 2

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԳԻՐՔ-ՏԵՏՐ

Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների
երկրորդ դասարանի սովորողների համար